



Алгоритми дій при допитах та обшуках

Дмитро Бондарчук, старший юрист EQUITY

ВИДИ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

1. Допит
2. Обшук
3. Огляд
4. Пред'явлення особи до впізнання
5. Пред'явлення речей до впізнання
6. Слідчий експеримент
7. Тощо

Глава 20 КПК



ДЕЯКІ ФАКТИ ПРО ОБШУКИ (ОГЛЯДИ)

Обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб.

ДЕЯКІ ФАКТИ ПРО ОБШУКИ (ОГЛЯДИ)

За статистикою відкритих проваджень на підставі ст. 212 КК України «Ухилення від сплати податків»

1 з 10

справ за результатами досудового розслідування передається до суду

лише 9%

із цих справ закінчуються вироком.

**Такі висновки можна зробити за даними ДПС та
Офісу Генерального прокурора.*

ДЕЯКІ ФАКТИ ПРО ОБШУКИ (ОГЛЯДИ)

Як правило на обшуки в квартири приходять з самого ранку, орієнтовно **о 7 ранку**. На обшуки в офісах, огляди на земельних ділянках приходять **після 9 ранку**.

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ОБШУКІВ (ОГЛЯДІВ)

I. Роз'яснювальні семінари від адвокатів для власників та працівників агропідприємств в ході яких роз'яснюється:

- ✓ що таке обшук
- ✓ хто може проводити обшук
- ✓ у зв'язку з чим проводиться обшук
- ✓ на підставі чого проводиться обшук
- ✓ необхідність негайного сповіщення адвоката про початок обшуку;
- ✓ права та обов'язки присутніх осіб під час обшуку



II.

Консультації для власників чи менеджменту агропідприємств з приводу конкретних ризиків:

- ✓ визначення наявних кримінальних проваджень (в тому числі й потенційних) відносно агропідприємства, або в яких фігурують агропідприємства;
- ✓ аналіз фабул кримінальних проваджень;
- ✓ аналіз наявних запитів, листів від правоохоронних органів, дзвінків, викликів на допити, вже проведених обшуків тощо;
- ✓ визначення речей, документів, файлів, які можуть бути цікавими правоохоронним органам та які можуть бути вилучені під час обшуків;
- ✓ надання рекомендацій адвоката щодо необхідності покращення методів зберігання інформації

III.

Проведення адвокатом імітації проведення обшуку задля:



перевірки готовності працівників агропідприємств до проведення обшуків (оглядів)



демонстрування на практиці працівникам, власникам агропідприємств процедури проведення обшуків (оглядів)



визначення слабких місць на підприємстві



АЛГОРИТМ ДІЙ ПРИ ПОЧАТКУ ОБШУКУ (ОГЛЯДУ)

З'ясувати хто саме прийшов на обшук (огляд), чи дійсно це правоохоронці, а не рейдери чи злочинці

Примітка: позиція деяких адвокатів, що коли до вас хтось вламуються, то необхідно одразу викликати поліцію, яка зі своєї сторони також перевірить повноваження правоохоронців.

Дізнатись про кількість слідчих груп, які будуть проводити обшук (огляд). Це важливо для розуміння, яка мінімальна кількість адвокатів необхідна (хоча по 1 на кожну слідчу групу)

Подзвонити своєму адвокату та повідомити про прихід правоохоронців

Попросити правоохоронців дочекатись приїзду адвоката

Уважно ознайомитись з ухвалою про проведення обшуку поки їде адвокат



ПРИЇЗД АДВОКАТА ТА ПОДАЛЬШІ ДІЇ

1. Пред'явлення повноважень адвоката (ордер, договір)

**договір про надання правової допомоги може бути укладений в усній формі, скажімо по телефону.*

2. Перевірка осіб, які проводять обшук

**вимагаємо від всіх присутніх осіб пред'явлення посвідчень (для слідчих, оперативних працівників, залучених спеціалістів) або паспортів (для понятих).*

3. Вимога пред'явити постанову про визначення групи слідчих по кримінальному провадженню

**звіряємо чи всі слідчі входять в групу чи визначені в ухвалі слідчого-судді.*

ПРИЇЗД АДВОКАТА ТА ПОДАЛЬШІ ДІЇ

4. Ознайомлення з ухвалою про проведення обшуку

- звірка адреси (земельної ділянки) на яку приїхали з обшуком
- встановлення по якому саме кримінальному провадженню проводиться обшук;
- визначення що саме шукають правоохоронці, що дозволено вилучати по ухвалі слідчого-судді;
- обговорення з клієнтом чи можемо щось надати в добровільному порядку, що не хотіли б надавати;
- обговорення з правоохоронцями можливості добровільного надання документів чи речей (можлива пропозиція надання копій важливих документів).

ДІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОБШУКУ

Необхідно слідкувати за кожним рухом слідчого та звертати увагу на:

- щоб слідчими не було підкинуто якихось «лівих» документів чи речей;
- щоб шукання речей чи документів здійснювалось виключно уповноваженими на те слідчими, якщо шуканням займаються оперативні працівники, фіксуємо це як порушення;
- документи чи речі, які слідчі відбирають на вилучення, повинні бути зазначені в ухвалі слідчого-судді або хоча б відповідати фабулі кримінального провадження;
- щоб працівники, чи інші особи, які присутні під час обшуку, нічого не відповідали на запитання слідчих (обшук це не допит, особа не зобов'язана відповідати на запитання);
- щоб обшук проводився виключно в приміщеннях, на обшук яких було надано дозвіл ухвалою слідчого-судді;

ПЕРЕЛІК РОЗПОВСЮДЖЕНИХ ПОРУШЕНЬ ПІД ЧАС ОБШУКУ



Не була надана можливість **одержати правову допомогу адвоката** (відповідно до ст. 59 Конституції України, ч. 3 ст. 236 КПК України);



В ухвалі про дозвіл на проведення обшуку **не вказано строк дії ухвали**, який не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали (п. 1 ч. 2 ст. 235 КПК України);



В ухвалі не зазначено володільця приміщення в порушення п. 5 ч. 2 ст. 235 КПК України



Обшук проводився **без ухвали слідчого судді**, порушено вимоги ч. 2 ст. 234 КПК України;



В ухвалі про дозвіл на проведення обшуку **не вказано положення закону**, на підставі якого постановляється ухвала (п. 3 ч. 2 ст. 235 КПК України).

ДОПИТ

I. ВИКЛИК КЛІЄНТА

1. Повістка про виклик на допит

Має містити

- контактні дані слідчого;
- номер крим. провадження;
- дата та час проведення допиту;
- орган досудового розслідування;
- статус клієнта (свідок, підозрюваний).

**повістка може бути направлена як поштовим відправленням, вручена особисто під підпис або ж направлена по месенджеру чи електронною поштою.*

2. Телефонний дзвінок слідчого з запрошенням на «розмову».

В даному випадку можливо легко відмовитись, вказавши що можете прийти на допит після отримання офіційної повістки. Проте, в деяких випадках задля більшої лояльності слідчого можливо не дочікуватись офіційної повістки. Це все вирішується по ситуації.

3. Пропозиція провести допит одразу після проведеного обшуку.

Від таких пропозицій на мій погляд варто відмовлятись, так як клієнт перебуває в стресовому стані та немає часу для попередньої підготовки до проведення допиту.

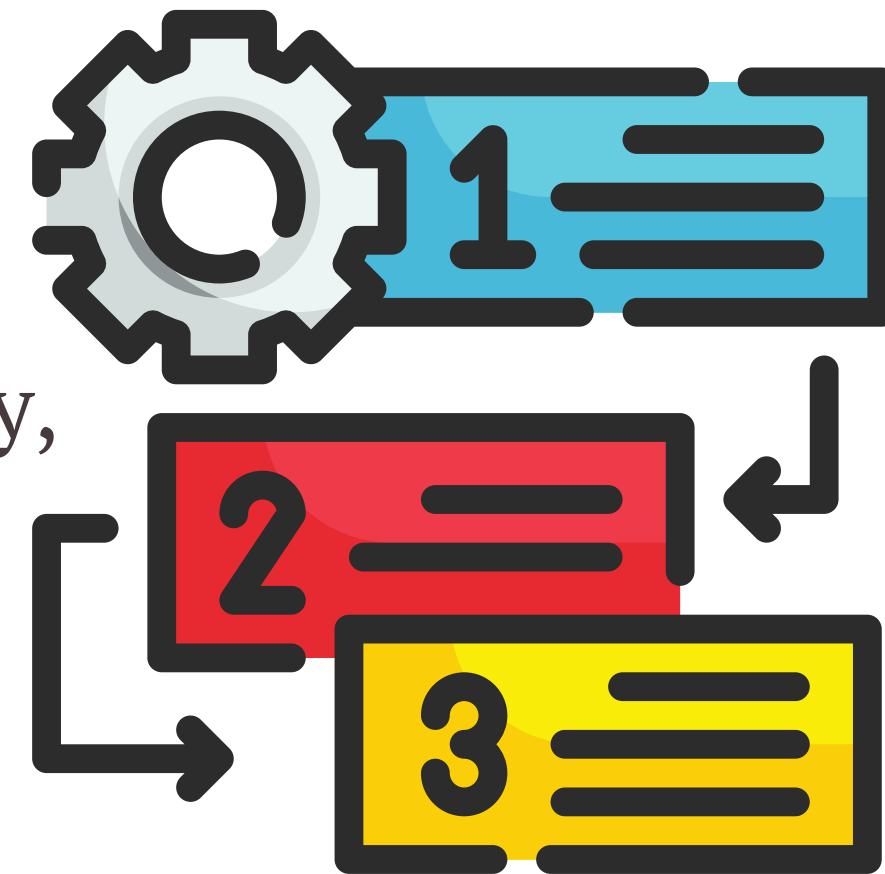
2. З'ЯСУВАННЯ ПРИЧИН ВИКЛИКУ КЛІЄНТА НА ДОПИТ

- ✓ **Моніторинг Єдиного державного реєстру судових рішень** по номеру кримінального провадження, який відображений в повістці. В реєстрі можливо знайти фабулу кримінального провадження і як наслідок в подальшому можна зробити висновок для чого саме викликають клієнта.
- ✓ **Телефонна розмова зі слідчим**, як адвокат клієнта. Як правило слідчі по телефону можуть назвати причини виклику клієнта, коротку фабулу кримінального провадження.



3. ПІДГОТОВКА ДО ДОПИТУ

1. Попередня розмова з клієнтом, в ході якої розповідаємо інформацію, яку з'ясували по даним реєстру та в ході розмови зі слідчим. Вияснюємо в клієнта в зв'язку з чим він може бути корисним для слідства.
2. Складаємо приблизний перелік питань, які може, на нашу думку, слідчі поставити клієнту.
3. Особиста зустріч з клієнтом. Моделювання проведення допиту за наявним переліком питань.
4. Уточнення клієнтом переліку можливих питань. Визначення варіантів дій клієнта під час допиту (відповідей на окремі запитання).
5. Розроблення кінцевого проекту можливого допиту з урахуванням питань та відповідей клієнта.



4. ВАРІАНТИ ДІЙ КЛІЄНТА ПІД ЧАС ДОПИТУ

Перш за все варто відзначити що на допиті відповідає на запитання клієнт, **адвокат не може відповідати за клієнта чи підказувати йому відповіді на запитання.** Це може вважатися тиском адвоката на клієнта, за що передбачена кримінальна відповідальність.



Клієнт відповідає на запитання

Клієнт відмовляється давати показання по ст. 63 Конституції України.





Клієнт на конкретні запитання відповідає «не знаю», «не пам'ятаю»



Змішаний варіант.



5. ДЕНЬ ДОПИТУ

- 1.** Зустріч з клієнтом за 1-0,5 годин до допиту. Обговорення питань. Уточнення позиції клієнта.
-  **2.** Початок допиту. Перевірка повноважень слідчого (оперативного працівника).
- 3.** Моніторинг порушень правоохоронцями прав клієнта під час допиту:
-  **4.** Здійснення нотаток адвокатом питань та відповідей під час допиту.
- 5.** Підписання протоколу. Необхідно уважно перечитати протокол і адвокату, і клієнту.

6. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Що під час обшуку, що під час допиту крім юридичних знань важливо ще **показувати свою впевненість і заспокоїти клієнта**. Ці слідчі дії є найбільш неприємними, в психологічному плані, для клієнтів. Адвокату **необхідно заспокоїти клієнта**, вказати що приводу для надмірного хвилювання немає. Необхідно зазначити, що після виклику на допит, непоодинокими випадками є накручування клієнтом себе у випадках коли на це немає найменших підстав. Клієнт прокручує в своїй голові всі можливі порушення законодавства, допущені ним останнім часом, навіть часто зовсім незначні, які не мають жодного відношення до кримінальної відповідальності.



ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!


EQUITY
attorneys at law